

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA KLAS IV – VI**

Zawartość:

Í	Kontrakt	s. 1
Í	Rozdział I – <i>Kryteria ocen okresowych i końcoworocznych.</i>	s. 2
Í	Rozdział II – <i>Narzędzia i metody oceniania.</i>	s. 6
Í	Rozdział III – <i>Ocenianie.</i>	s. 7
Í	Rozdział IV – <i>Zasady informowania uczniów i rodziców o kryteriach ocen.</i>	s. 8

Niniejszy Przedmiotowy System Oceniania liczy 13 stron i został zaktualizowany przez nauczycieli języka polskiego uczących w Szkole Podstawowej nr 5 w Ostrowie Wlkp. dn. 28 sierpnia 2014 r.

KONTRAKT

Zasady zachowania i postępowania na lekcjach języka polskiego

1. Godnie i kulturalnie zachowujemy się na lekcjach, wykazujemy w każdej chwili dobre intencje.
2. Poszerzamy wiedzę i umiejętności, sumiennie przygotowujemy się do zajęć szkolnych.
3. Rozwijamy zainteresowania i zdolności, w miarę swych możliwości bierzemy udział w konkursach.
4. Gromadząc wiadomości, korzystamy z różnych źródeł informacji.
5. Chętnie prezentujemy swój punkt widzenia i rozważamy poglądy innych.
6. Zawsze dotrzymujemy terminów i wywiązujemy się z podjętych zobowiązań.

ROZDZIAŁ I

KRYTERIA OCEN OKRESOWYCH I KOŃCOWOROCZNYCH

Ocena niedostateczna

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszego kształcenia,
- nie potrafi samodzielnie tworzyć prostych wypowiedzi pisemnych i ustnych,
- ma poważne kłopoty z czytaniem i zrozumieniem tekstu prozatorskiego,
- nie potrafi rozwiązać prostych ćwiczeń ortograficznych i gramatycznych wymagających znajomości podstawowych zasad ortografii i gramatyki polskiej,
- nie potrafi pracować ze słownikiem i korzystać z zawartych w nim wiadomości,
- często jest nieprzygotowany do zajęć lekcyjnych,
- nie odrabia prac domowych i nie stara się poprawić ocen niedostatecznych,
- nie wykazuje się znajomością lektur przewidzianych programem danej klasy,
- zeszyt przedmiotowy prowadzi niestarannie, niesystematycznie,
- nie wykazuje zainteresowania możliwością poprawy swoich osiągnięć szkolnych z języka polskiego.

Ocena dopuszczająca

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w ograniczonym stopniu wymagania konieczne na danym poziomie kształcenia,
- ma braki w wiadomościach i umiejętnościach, które jednak nie przekreślają możliwości dalszej nauki,
- bardzo często popełnia błędy ortograficzne i interpunkcyjne – co wynika z nieznaności zasad pisowni – lecz pracując ze słownikiem jest w stanie w znacznym stopniu je skorygować,
- posiada podstawowe wiadomości z zakresu gramatyki i przy pomocy nauczyciela potrafi wykorzystać je w ćwiczeniach praktycznych,
- rozumie proste polecenia, z pomocą nauczyciela (pytania pomocnicze, plan wypowiedzi) pisze krótkie teksty na określony temat,
- wypowiada się ustnie na określone tematy,
- wykazuje się minimalną znajomością lektur przewidzianych programem danej klasy,
- jest przygotowany do lekcji, odrabia prace domowe,
- prowadzi w miarę starannie i systematycznie zeszyt przedmiotowy.

Ocena dostateczna

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował umiejętności i wiadomości podstawowe z danego zakresu,
- zamyka myśli w obrębie różnego rodzaju zadań,
- stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne,
- rozumie wprowadzane pojęcia z zakresu nauki o języku, nauki o literaturze, gramatyki polskiej,
- w miarę samodzielnie rozwiązuje ćwiczenia wymagające znajomości zasad gramatyki i ortografii oraz interpunkcji polskiej, (lub samodzielnie rozwiązuje ćwiczenia o ograniczonym stopniu trudności),
- czyta poprawnie i wyraźnie oraz wygłasza tekst poetycki,
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach wypowiedzi przewidzianych programem danej klasy,
- potrafi wymienić części mowy i zdania w zakresie przewidzianym programem danej klasy oraz scharakteryzować najważniejsze z nich,
- potrafi w miarę samodzielnie korzystać z książkowych źródeł informacji (słowniki i encyklopedie),
- ma świadomość błędów i potrafi je poprawić zgodnie ze wskazówkami nauczyciela,
- wykazuje się podstawową znajomością lektur przewidzianych programem danej klasy,
- systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy,
- jest przygotowany do lekcji, odrabia prace domowe,
- jest zainteresowany swoimi ocenami z języka polskiego.

Ocena dobra

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie potrafi redagować notatki lekcyjne w różnych formach,
- podejmuje udane próby dokonania selekcji informacji według stopnia ich ważności,
- czyta płynnie, zwraca uwagę na sensy przenośne,
- podejmuje próby porównania różnych form przekazu treści,
- formułuje pytania, na które tekst nie daje odpowiedzi,
- analizuje i interpretuje tekst poetycki ze świadomością budowy wiersza, roli i charakterystyki podmiotu mówiącego, właściwej intonacji, dostrzega poetycką funkcję środków artystycznych, dostrzega podstawowe środki poetyckiego wyrazu,
- korzysta sprawnie z różnych źródeł wiedzy,
- rozróżnia utwory należące do liryki, epiki i dramatu,
- zna pojęcia z zakresu nauki o literaturze, nauki o języku oraz gramatyki polskiej,
- zna zasady i poprawnie pisze pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym,

- potrafi wymienić najważniejszych twórców literatury polskiej i przypisać im najważniejsze dzieła,
- posiada wiedzę z zakresu filmu i teatru (zna podstawowe pojęcia),
- wykazuje się dobrą znajomością lektur przewidzianych programem danej klasy,
- jest przygotowany do lekcji, systematycznie odrabia prace domowe,
- prowadzi starannie zeszyt, który jest dla niego źródłem informacji.

Ocena bardzo dobra

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie redaguje różnorodne notatki lekcyjne w różnych okolicznościach,
- w samodzielnych wypowiedziach pisemnych stosuje różne środki wzbogacające wypowiedź, pisze w sposób ciekawy, przemyślany, poprawny pod względem językowym,
- dokonuje selekcji informacji według stopnia ich ważności,
- czyta płynnie, zwraca uwagę na sensory przenośne,
- porównuje różne formy przekazu treści,
- formułuje pytania, na które tekst nie daje odpowiedzi, próbuje odpowiedzieć, dlaczego tak jest,
- samodzielnie interpretuje tekst ze świadomością budowy wiersza, roli i charakterystyki podmiotu mówiącego, właściwej intonacji, środków stylistycznych (które nazywa i wskazuje), sensów przenośnych (które wyjaśnia),
- dostrzega poetycką funkcję środków artystycznych, wyjaśnia celowość ich użycia przez autora w danym tekście,
- korzysta sprawnie z różnych źródeł wiedzy, potrafi określić zakres ich przydatności – ze szczególnym uwzględnieniem książkowych źródeł informacji (słowniki i encyklopedie),
- rozróżnia utwory należące do liryki, epiki i dramatu, potrafi wskazać podstawowe cechy tych rodzajów literackich,
- zna podstawowe pojęcia z zakresu nauki o języku, nauki o literaturze, gramatyki polskiej, posługuje się nimi sprawnie w samodzielnych, logicznych wypowiedziach,
- potrafi wymienić najważniejszych twórców literatury polskiej i przypisać im najważniejsze dzieła,
- posiada wiedzę z zakresu filmu i teatru (zna podstawowe pojęcia, fakty oraz nazwiska twórców filmu i kina),
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością lektur przewidzianych programem danej klasy, posiada podstawową wiedzę na temat ich autorów, potrafi wskazać wątki biograficzne – jeżeli takie w tekście występują,
- zna zasady i poprawnie pisze pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym,
- zeszyt prowadzi tak, aby stawał się on źródłem wiedzy dla niego,

- potrafi pomóc w nauce kolegom słabszym i mniej zdolnym.

Ocena celująca

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- realizuje w stu procentach wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:
- twórczo podchodzi do problemów stawianych przez nauczyciela,
- bierze czynny udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, odnosi w nich sukcesy,
- płynnie wiąże treści polonistyczne z przedmiotami interdyscyplinarnymi,
- potrafi wykazać się wiedzą pochodzącą z lektur nieobowiązkowych – z zakresu literatury polskiej i obcej,
- teksty poetyckie interpretuje głosowo w sposób twórczy i nowatorski,
- zna najważniejszych twórców literatury polskiej i obcej, potrafi przypisać im najważniejsze dzieła i umiejscowić w czasie,
- aktywnie realizuje swoje zainteresowania polonistyczne, wykraczające poza program danej klasy – potrafi je w ciekawy sposób zaprezentować.

ROZDZIAŁ II

NARZĘDZIA I METODY OCENIANIA

Ocenianiu podlegają:

- prace stylistyczne - w tym:
 - prace klasowe,
 - wypracowania domowe,
 - dyktanda ortograficzne i interpunkcyjne,
 - sprawdziany gramatyczne,
 - testy (w tym testy diagnozujące, próbne sprawdziany uczniów klas V oraz VI)
 - kartkówki dotyczące materiału gramatycznego, znajomości czytanych tekstów i lektur oraz materiału z trzech ostatnich lekcji**,
 - recytacja tekstów z pamięci,
 - technika czytania,
 - technika czytania ze zrozumieniem - samodzielna praca z tekstem,
 - praca na lekcji,
 - konkursy,
-
- aktywność i praca na lekcji,
 - odpowiedzi ustne,
 - zadania domowe.

Oznaczenia dodatkowe (w dokumentacji nauczyciela):

+ zdobycie trzech plusów (np. za aktywność podczas lekcji) daje uczniowi ocenę bardzo dobrą.

● Kropki za nieprzygotowanie do lekcji:

- za nieprzygotowanie do zajęć uważa się: brak zeszytu, brak podręcznika lub zeszytu ćwiczeń, brak zadania domowego, brak niezbędnych do pracy materiałów dodatkowych;
- kropkę może otrzymać również uczeń, który nie uważa w czasie zajęć i nie potrafi odpowiedzieć na pytania dotyczące omawianego tematu;
- uczeń ma prawo w ciągu okresu **dwukrotnie** zgłosić brak przygotowania do zajęć (Nie dotyczy to: prac klasowych, zadań domowych, na które uczeń miał więcej niż jeden dzień oraz recytacji) Za każde nieprzygotowanie otrzymuje kropkę. Każda następna kropka obniża ocenę częściową za przygotowanie do zajęć.

** kartkówka z trzech ostatnich lekcji nie musi być przez nauczyciela zapowiedziana, materiał ten obowiązuje uczniów.

Kryteria oceny cząstkowej za przygotowanie do zajęć wystawianej raz w okresie:

0 kropek	celujący
1-2 kropki	bardzo dobry
3 kropki	dobry
4 kropki	dostateczny
5 kropek	dopuszczający
6 kropek	niedostateczny

Za każde kolejne nieprzygotowanie ponad limit uczniów otrzymuje ocenę niedostateczną.

ROZDZIAŁ III

OCENIANIE

1. Ogólne kryteria oceniania prac stylistycznych:

- Zgodność z tematem i rozwinięcie tematu.
- Dobór treści (w zależności od tematu twórcze lub odtwórcze, formułowanie wniosków w zależności od tematu).
- Forma wypowiedzi (lub jej stosowne dobranie).
- Kompozycja wypowiedzi, logiczne uporządkowanie treści z zachowaniem proporcji, spójność tekstu.
- Język i jego komunikatywność, poprawność językowa, urozmaicenie składni, bogactwo języka.
- Pisownia (ortografia, interpunkcja, czytelność i estetyka zapisu).

Ocenę celującą za stylistyczną pracę pisemną otrzymuje uczeń, który nie popełnił błędów ortograficznych, językowych i rzeczowych, zastosował interesującą formę wypowiedzi, wprowadził środki wzbogacające wypowiedź i wykazał się wiedzą oraz umiejętnościami wykraczającymi poza obowiązujący materiał.

2. Punktacja i ocena dyktand:

Przy ocenianiu dyktand ortograficznych stosuje się klasyfikację błędów:

- **Błędy I stopnia:** (- **1 punkt**) pisownia *ó, u, rz, ż, ch, h*, wielkich i małych liter, pisownia *nie* z czasownikami.
- **Błędy II stopnia:** (- **0,5 punktu**) pisownia *a, e, on, om, en, em*, pisownia *i, j*, pisownia partykuły *by*, pisownia wyrażen przyimkowych, pisownia przyimków złożonych, pisownia *nie* z innymi częściami mowy, użycie łącznika.
- **Błędy III stopnia:** (- **0,25 punktu**) zamiana, opuszczenie lub dodanie głosek (nie dotyczy przypadków wyrazów z *ó, u, rz, ż, ch, h, a, e, on, om, en, em, i, j*), nieprawidłowe przenoszenie wyrazów, błędy interpunkcyjne.

20 p. **cel**

19 - 18p. **bdb**

15 – 13p. **dst**

9 – 0p. **ndst**

17 – 16p. **db**

12 – 10p. **dop**

* Uczniowie z opinią PP-P są oceniani zgodnie z zaleceniami.

3. Punktacja sprawdzianów, testów:

<u>celujący</u>	100 -97%
<u>bardzo dobry</u>	96 – 83%
<u>dobry</u>	82 – 67%
<u>dostateczny</u>	66 – 47%
<u>dopuszczający</u>	46 – 30%
<u>niedostateczny</u>	29 – 0%

4. Poprawa ocen uzyskanych w ciągu roku.

Uczniowie mogą poprawiać oceny negatywne (ocena niedostateczna oraz dopuszczająca) z prac klasowych, testów^{**}, sprawdzianów. Nie podlegają poprawie

kartkówki oraz dyktanda ortograficzne, zadania domowe, praca na lekcji, recytacja (również w przypadku, gdy uczeń otrzymał ocenę niedostateczną za nieprzygotowanie recytacji w terminie), odpowiedzi ustne. Jedną pracę można poprawiać jeden raz, ponadto z poprawy pracy uczeń nie może otrzymać oceny celującej.

Do dziennika nauczyciel wpisuje obie oceny – ocenę poprawianą oraz ocenę uzyskaną z poprawy (przedzielone ukośnikiem). Przy wystawianiu oceny końcowej nauczyciel wyciąga średnią z obu ocen i średnia ta staje się oceną cząstkową.

5. Nieobecności. Uczeń, który z powodu choroby był nieobecny na sprawdzianie lub kartkówce – zalicza pracę w ciągu tygodnia (po ustaleniu terminu z nauczycielem i wyłącznie w przypadku, gdy nieobecność ta jest usprawiedliwiona). Uczeń nieobecny więcej niż trzy dni, powinien uzupełnić notatki w ciągu tygodnia. Brak zadania następnego dnia po nieobecności powinien zgłosić nauczycielowi (uczeń nie otrzyma kropki).

** Poprawie nie podlegają oceny z testów diagnozujących poziom opanowanych umiejętności.

OCENIANIE - ŚREDNIA WAŻONA

Podstawą do wystawienia oceny śródkresowej oraz oceny końcowo rocznej jest średnia ważona ocen uzyskanych w ciągu całego okresu bądź roku nauki.

Do obliczeń średniej ważonej stosuje się oceny zamienione na liczby według poniższej skali:

Ocena	6	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	2-	1+	1
Wartość	6	5,5	5	4,75	4,5	4	3,75	3,5	3	2,75	2,5	2	1,75	1,5	1

Poszczególnym formom aktywności ucznia przyporządkowane zostaną następujące wagi:

Forma aktywności	Waga
praca klasowa, test kompetencji, sprawdzian	5
wpracowania – dłuższe formy literackie (pisane samodzielnie na lekcji), dyktando, wejściówka-kartkówka ze znajomości lektury	4
kartkówka, recytacja	3
odpowiedź, zadania domowe, aktywność, praca na lekcji indywidualna i w grupach, udział w konkursach, technika czytania	2
wysokie wyniki w konkursach, wysoki wynik ze sprawdzianu klas VI z części humanistycznej	5

Podstawą wystawienia oceny okresowej będzie średnia ważona ocen otrzymanych w ciągu całego okresu.

Średnia ważona liczb $a_1, a_2, a_3, \dots, a_n$, którym przypisano wagi odpowiednio $p_1, p_2, p_3, \dots, p_n$ wyraża się wzorem
$$s = \frac{a_1 \cdot p_1 + a_2 \cdot p_2 + a_3 \cdot p_3 + \dots + a_n \cdot p_n}{p_1 + p_2 + p_3 + \dots + p_n}$$

Zależność oceny okresowej od średniej ważonej jest następująca:

Ocena na semestr	Średnia ważona - s
Niedostateczny	$s < 1,7$
Dopuszczający	$1,7 \leq s < 2,7$
Dostateczny	$2,7 \leq s < 3,7$
Dobry	$3,7 \leq s < 4,7$
Bardzo dobry	$4,7 \leq s < 5,2$
Celujący	$s \geq 5,2$

Dopuszcza się stosowanie w ocenie okresowej wstawiania + i -.

Ocena końcoworoczna jest średnią ważoną ocen z całego roku szkolnego.

***Podwyższenie oceny końcoworocznej w klasie VI

- Uczniowi otrzymującemu na sprawdzianie zewnętrznym maksymalną liczbę punktów z humanistycznej części sprawdzianu podwyższa się ocenę końcoworoczną o jedną w górę.
- Uczniom będącym bliskim progu oceny ważonej, a otrzymującym wysoki wynik z części humanistycznej sprawdzianu (99 – 95%) nauczyciel może podwyższyć ocenę końcoworoczną do brakującego progu.
- Pozostałym uczniom uzyskującym wysoki wynik z części humanistycznej sprawdzianu (99 – 95%) nauczyciel wystawia ocenę cząstkową celującą z wagą 5.

ROZDZIAŁ IV

ZASADY INFORMOWANIA UCZNIÓW I RODZICÓW O KRYTERIACH OCEN

1. Na początku roku szkolonego (do końca września) uczniowie i rodzice zostają poinformowani o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania języka polskiego oraz o sposobach ich sprawdzania.
2. Wszystkie oceny ucznia wpisywane są do zeszytu przedmiotowego, a także dziennika klasowego.
3. Ocena jest jawna, zarówno dla ucznia jak i jego rodzica.
4. Uzupełnieniem obowiązującej skali ocen są plusy i minusy przy stopniach.
5. Rodzice są zobowiązani podpisać każdą ocenę ucznia wpisaną do zeszytu.
6. Prace pisemne są do wglądu rodziców u nauczycieli przedmiotu (nie są one wydawane uczniom). **Rodziców oraz uczniów obowiązuje całkowity zakaz kopiowania oraz fotografowania prac, testów, sprawdzianów.** Na prośbę Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nauczyciel wydaje kopie prac.
7. O dyktandzie, teście i sprawdzianie uczniowie informowani są z tygodniowym wyprzedzeniem.
8. Oceny z twórczych prac pisemnych opatrywane są przez nauczyciela krótkim komentarzem.
9. Uczeń ma prawo do poprawy prac pisemnych – klasowych tylko wtedy, gdy jego nieobecność na zajęciach była usprawiedliwiona.
10. Podstawą do wystawienia oceny okresowej i końcoworocznej są wszystkie oceny, jednakże decydujący wpływ na ocenę mają prace klasowe (testy, sprawdziany, dyktanda) oraz kartkówki.
11. Zasady zachowania i postępowania na lekcjach języka polskiego są zawarte w kontrakcie podpisanym przez uczniów i nauczyciela.
12. Dyktanda, testy i sprawdziany przechowywane są przez nauczyciela przez jeden rok.